

טלפאתיה? פתי יאמיין!

רוגמה קלאסית של אדם המרשיע את עצמו בכל מילה היוצאת מפיו.

מנה, מנה תקל ופרסין

ואם הקפטן מוסיף חטא על פשע, הרי התנועה הקיבוצית מוסיפה פשע על חטא.

כל מנגנון ביורוקרטי מגן על עצמו. כל מנגנון נוטה להגן על אנשיו, מתוך רפלקס מותנה של הגנה עצמית. בית-חולים נוטה להעלים את שגיאות רופאיו, שגרמו למותו של חולה. צבא נוטה להסתיר פשעי-מלחמה, שבוצעו על-ידי אחד מחייליו. ממשלה מנסה להעלים את מחדליה.

אך התנועה הקיבוצית — כך למדנו מנעורינו — אינה מנגנון ביורוקרטי. הקיבוץ הוא יצירה אנושית מפוארת, מיוחדת במינה, המושתתת כולה על אשיות המוסר הצרוף. הקיבוץ דורש מעצמו ומחבריו רמה מיוחדת, ועליה מתחנכים בניו ובנותיו מיום לידתם.

והנה, במיבחן כליכך פשוט וחדר-משמע, מתנהגת התנועה הקיבוצית בדיוק כמו חברת-מניות אמריקאית או קולחון גרוויני. היא מעלימה. היא מטשטשת. היא מגינה על הפשע. שום זעקה מצפונית לא פרצה מלב הקיבוץ. שום ביטוי של זעזוע לא בא מקיבוץ נחשולים. שום דבר. רק קומנויקאטים שנכתבו בידי רוברטים מיקצועיים.

התנועה הקיבוצית כולה התכווצה כמו קיפור הנתון בסכנה, כשהוא מוגן מכל עבר בדוקרנים. ליתר דיוק: היא הסתגרה כמו גטו יהודי, שהקוקים עולים עליו.

זוהי תגובה של גוף מוכה, הרואה בכל ביקורת על אחד מאנשיו סכנה לעצם קיום התנועה. גוף שאיבד את ביטחונו העצמי ואת חוסנו המוסרי, והעורך אך ורק להגנה נואשת מפני העולם.

הקיבוץ כולו הועמד לפתע, בלי הכנה מוקדמת, במיבחן מוסרי עליון. הוא נכשל בו. מנה, מנה תקל ופרסין.

מי ישלם?

ממשלת-לכנון וררשת מישראל פיצויים בסך 10 מיליארד דולר עבור הנוקים שנגרמו על-ידי הפלישה של אריאל שרון. לפי החוק הבינלאומי, אין זו דרישה מופרכת. ממשלת-ישראל החליטה לפלוש לארץ שכנה, שלא היה לנו ריב עימה. יתר על כן, היא עשתה זאת בעיצומה של שניתת-נשק יעילה שהושגה בין ישראל ואש"ף, ושהבטיחה שקט מוחלט לאורך הגבול הצפוני במשך 11 החודשים שקדמו לפלישה. המטרה העיקרית של יומי הפלישה היתה לכונן "סדר חדש" בלבנון, ולכפות על ארץ אומללה זו ריקטטורה של כנופיית אנטי-חבר וסוחר-חשיש, הקרויים "פלאנגות".

השאלה היא: מניין לקחת את הכסף? אני כבר מודיע: לא ממני. אינני רואה כל צורך לשלם פיצויים עבור פלישה שהתנגדתי לה, בפה מלא, למן הרגע הראשון. אבל יש, ברור-השם, מקורות כספיים אחרים. הנה הרשימה שלי:

נכסיהם הפרטיים של יומי-הפלישה — החווה של אריאל שרון, המשק של רפאל איתן וכו' — יופקעו על-ידי המדינה.

אורי אבנרי

יומני אישי

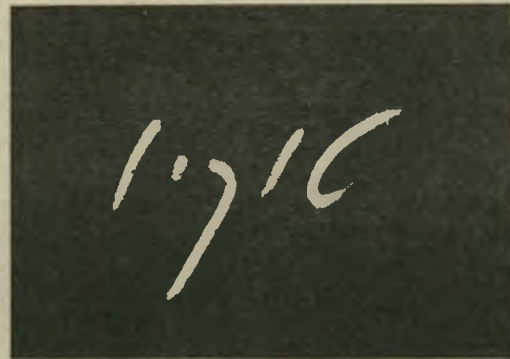
ותמורתם תועבר לקרן-פיצויים. אם יזכה אריאל שרון בפיצויים מהשבעון טיים, יועברו גם אלה לקרן. כל חברי-הממשלה וחברי-הכנסת, שהצביעו בעד המילחמה, ישלמו לקרן סכום השווה למשכורתם במשך שישה חודשים. חברי-הכנסת שהצביעו נגד המילחמה ישוחררו מחובה זו. חברי-הכנסת שנמנעו — מפ"ם, ר"ץ וחצי-שינוי — ישלמו סכום השווה לשלושה חודשי-משכורת.

יבדקו רשימות האזרחים שחתמו על עצומות פומביות לתמיכה באריאל שרון ובמילחמה שלו. על כל אלה יוטל היטל חד-פעמי בסכום השווה להכנסותיהם במשך שישה חודשים. שישלמו, לכל הרוחות.

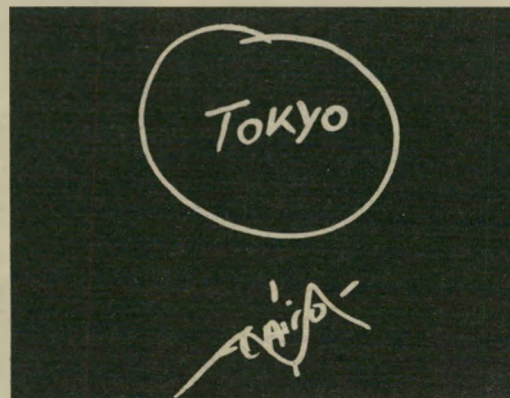
טואליים, אנשי השמאל הישן והחדש, ביום לאמונה כזאת. טל-פאתיה? הדיחה-ההיא!

אז אני לא מאמין בטלפאתיה. אני גם לא מאמין בחשמל. מה פיתאום שאמין במשהו שאני לא יכול לראות ולהבין? אין דבר כזה!

אני גם לא מאמין שאדם יכול לשבת בלונדון ולדבר, ואני

הפתק שלי

הפתק של גלר

אשב במכונת שלי בתל-אביב ואשמע. בלי חוט ובלי כלום. הרי זה אבסורד. מגוחך. פתי יאמיין לכל דבר.

חטא על פשע

מעשהו של רבי-החובל אבנר גילעד היה מתועב למדי. אך נדמה לי שהסבריו כימים האחרונים מתועבים עוד יותר. למעשה עצמו אפשר, אולי, למצוא ברוחק נסיבות מקילות. יתכן שהקפטן איבד את עשתונותו, שלקה בהתקף של חוסר-שפיות מוסרית. שנכנס למאבק של יוקרה עם הצוות ורצה להר-כיה משהו. כל זה אינו מצדיק, אבל אולי מסביר.

אך דבריו עכשיו, שנתיים וחצי אחרי המאורע, אחרי שהיה לו זמן לחשוב ולהתחרט, הם מחרידים. הוא מוסיף חטא על פשע. אי שאבנר גילעד הוא שקרן מופלג, או שהוא בעל מחשבה מעורערת. או שהוא טיפוש, או שהוא חושב שאנחנו כולנו טיפשים.

איזה מין תירוצים הוא השמיע באוזנינו! תירוץ א': הוא היה מוכרח להוריד את הכושי. מפני שהוא היה בדרך לדרום-אפריקה. והרי כדרום-אפריקה אין אזהבים כושים. ואילו גילו שם נוסע סמוי כושי. היו מורידים אותו ועושים צרות לו ולקפטן.

איזה גיבוב של שטויות! מאות אוניות פוקרות את דרום-אפריקה. כשעל סיפון אנשי-צוות שחורים. לכל היותר היה הקפטן צריך לרשום את הנוסע, זמנית, כחבר-צוות. תירוץ ב': הכושי הסכים להורדתו. רק ברגע האחרון התחרט. האומנם? התצלומים של הנגר, זאב קורנברג, מראים בכירור את רבי-החובל כשהוא מכה את הכושי בחבל, ולאחר מכן כשהוא גורר אותו למעקה בעזרת אישי-צוות שני.

תירוץ ג': הוא לא יכול היה להתקרב אל חוף מוזמביק, מפני ששירת-מישטרה של מוזמביק היתה עלולה לגלות אותו. אפשר לחשוב שיש למוזמביק צי-מילחמה מפואר. אך אם הקפטן פחד כל-יכך, איך זה נכנס בכלל למים הטריטוריאליים של אותה מדינה, שהוא מתאר אותה כגיהנום קומוניסטי? ואם הוא חשב שאסור לו להתקרב לחוף, מדוע התעקש להוריד את הכושי ברפסודה מול חוף זה?

תירוץ ד': אילו היה בדרך לישראל, היה מביא את הנוסע הסמוי ארצה. אבל הוא הפליג רומחה... נו, באמת! מי הפריע לו לרשום את הכושי כאיש-צוות, ולהביא אותו ארצה? מה גם שהכושי היה ימאי מיקצועי בעל-תעודות, דיבר אנגלית, מצא חן בעיני אנשי-הצוות ועבד בהריצות עד שהקפטן גילה את נוכחותו באוניה.

תירוץ ה': מדינות החוף האפריקאי — טנזניה, מוזמביק ועוד — שונאות את ישראל, ויש להיוזר מפניהן. האומנם? אם כן, איך זה הוומן בליקור ולסירור בדארי-אל-סלאם. כפי שסיפר בעצמו? וכן הלאה וכן הלאה. כל תירוץ נוסף סיבך את בעליו עוד יותר.

האם אני מאמין בטלפאתיה? מה זאת אומרת, מאמין? אני חי איתה!

כלומר, אני חי עם רחל. ולרחל יש מינהג מגונה. היא גונבת לי את המחשבות מן הראש עוד לפני שאני מספיק לבטא אותן. זה יוצר מצב-ביש, מפני שרחל טוענת שהיא משררת לי את הרעיונות, והם שלה בעוד שאני יודע שאלה הן המחשבות שלי, והיא הגונבת.

פעם, כשהייתה סטודנטית, נלקחה לבריקה בטלפאתיה בתנאי מעבדה. פלוגי ישב בחדר אחר והתבונן בכרטיסי תמונות והנבחן ישב בחדר אחר וניסה לשלוף מי תוך חפיסה מקביליה את התמונה המתאימה. לפי חוק ההסתברות, יש ממוצע מסויים. רחל ניחשה בעלת תעודות. לפי כמה מונים יותר. היא מכשפה לכן רציתי להפגיש אותה עם אורי גלר. מה יוצא כשנפגשים שני טלפאתים?

גלר

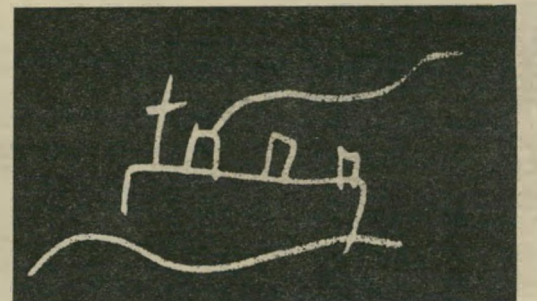
במשך השנים? בלשון הרכבה על גלר בעיתון זה, מאז ימיו הראשונים, אך מעולם לא הורמן לי לפוגשו פנים אל פנים. הופי תעתי לראות גבר הנראה צעיר מ-38 שנותיו, רזה מאוד, גבוה למדי (1.76), אני מנחשו, לכוש בחולצת-טי לבנה, בלי שום אבזר רים, בלי שעווי-יד. הוא בא לברו.

שוחחנו על הא ועל רא. גילינו שהוא נולד ברחוב בצלאל יפה בתל-אביב, שבו למדתי בשעתו בכיתת-הספר לכנים. באמצע הדבר רים ביקש כפית.

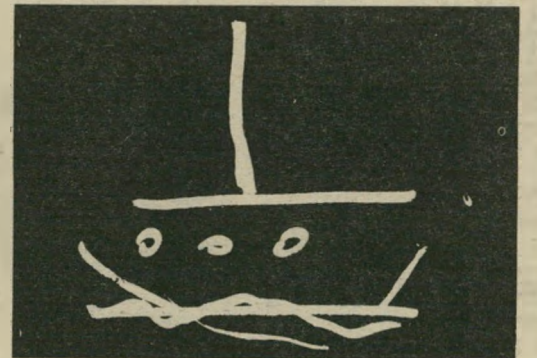
הוספנו לשוחח, ובינתיים שיפסף גלר קלות את הכפית. אחרי כמה שניות החלה ידית הכפית מתכופפת כלפי מעלה. אורי הניח אותה מידו, והיא המשיכה להתכופף, עד שהידיה הגיעה לזווית של 90 מעלות. מעניין.

אורי ביקש ממני לצייר משהו. הוא עצם את עיניו, ואני קיפלתי את הנייר כך שלא יוכל לראות. ציירתי מין אוניה, בעלת תורן אחד ושלוש ארובות. כיסיתי את הנייר. אורי נטל לידו עט, היסס, ביקש ממני לצייר בדמיוני את הציור שלי עוד פעם. לבסוף צייר משהו, התיישב, צייר עוד משהו. לבסוף משך בכתפיו ואמר: "לא יוצא לי. ציירתי משהו, אבל אני לא יודע מה זה". היה זה העתק מדויק למדי של האוניה שלי, אבל הארובות הפכו לחלונות.

ביקשתי שיעשה תרגיל עם רחל. הוא ביקש ממנה לחשוב על עיר-בירה כלשהי. רחל חשבה וחשבה, ולבסוף אמרה שהחליטה.

הציור שלי

הציור של גלר

החלטתי לנסות גם את כוחי. לא היה לי עט. הלכתי לחרר הסמור, לקחתי עט ובאותה הודמנות רשמתי בפניקס שלי: "טוקיו".

"באיו עיר בחרת?" שאל גלר את רחל. "מוסקווה" היא השיבה.

גלר נאנה. "לא הצלחתי", אמר.

"גם אני לא", הודיתי. "אני רשמתי טוקיו".

גלר קפץ ממקומו כנשור-נחש. הוא שלף את הנייר שלו, ושם היה רשום: "טוקיו". אלא שאני רשמתי את השם בעברית. והוא בלועזית.

"כנראה שיבשת את הקשר", אמר גלר. "תפסתי את המחשבה שלך, ולא של רחל".

אחרי שהלך, יתחקרתי את רחל. הסתבר שהיא חשבה תחילה על טוקיו, אך לא היתה בטוחה אם זוהי עיר-בירה, ולכן עברה למוסקווה. אני יודע — אסור להאמין בטלפאתיה. כל החברים האינטלק-